

BLU360 1 Bacheloroppgave

Kandidat 56

Oppgaver	Oppgavetype	Vurdering	Status
i Informasjon	Dokument	Automatisk poengsum	Lever
1 Opplasting av bacheloroppgave	Filoplasting	Manuell poengsum	Lever
2 Opplasting av samtykkeskjema	Filoplasting	Manuell poengsum	Lever

BLU360 1 Bacheloroppgave

Emnekode	BLU360	PDF opprettet	24.08.2016 10:48
Vurderingsform	BLU360	Opprettet av	Hilde Lyster
Starttidspunkt:	12.05.2016 08:45	Antall sider	35
Sluttidspunkt:	02.06.2016 13:45	Oppgaver inkludert	Ja
Sensurfrist	201606230000	Skriv ut automatisk rettede	Ja

Seksjon 1

Informasjon

Eksamensinformasjon:

[Eksamensinformasjon for innlevering](#)

Forside:

[Framsidedmal Bachelor-mal med Nord logo](#)

Samtykkeskjema:

[Samtykke til Nord universitets' bruk av prosjekt, kandidat bachelor og masteroppgaver](#)

Opplasting av bacheloroppgave

Opplasting bacheloroppgave

Last opp pdf.-filen her. Maks én fil.

BESVARELSE

Filopplasting

Filnavn	5247175_cand-3421703_5224938
Filtype	pdf
Filstørrelse	445.45 KB
Opplastingstid	01.06.2016 16:05:06

Neste side
Besvarelse
vedlagt

BACHELOROPPGAVE

Emnekode: BLU 360

Navn: Maria Dalheim

Flyktningbarn og oppstartsperioden

Refugee children and start in kindergarten

Hvordan kan pedagogisk leder arbeide for at flyktningbarn skal få en god oppstart i barnehagen?

How can a pedagogical leader work to ensure that refugee children get a good start in kindergarten?

Dato: 01.06.2015

Totalt antall sider: 28

Forord

Denne bacheloroppgaven markerer slutten på min tid som student ved HINT/Nord universitet. Før jeg startet med oppgaven var det mye fram og tilbake på hva jeg skulle skrive om. Jeg er veldig interessert i hvordan vi kan arbeide med flyktningbarn, spesielt med tanke på de traumene de har med seg inn i barnehagen. Arbeidsprosessen har vært veldig krevende og til tider vanskelig, men nå som det er over står jeg igjen med mye erfaring og ideer til hvordan jeg kan jobbe videre. Jeg har fått sett noen veldig gode løsninger for hvordan noen barnehager jobber med dette temaet og skulle gjerne skrevet om alt jeg har observert og lært. Dessverre så tillater oppgavens omfang kun en brøkdel av alt man burde ha vært innom for å gi et godt svar på problemstillingen. Jeg håper at min beskrivelse er framstilt på en god og oversiktlig måte.

Gjennom denne perioden har jeg fått god hjelp fra mange hold. Jeg vil gi en takk til min veileder Solveig Bergstrøm som har gitt gode råd. Jeg vil også gi en stor takk til mine medstudenter som har stilt opp gjennom hele prosessen. Jeg vil også takke informantene mine som stilte opp til intervju og viste meg deres arbeidsmetoder til oppgaven min.

Tusen takk!

Levanger Mai 2016

Maria Dalheim

Sammendrag

Formålet med oppgaven er å se nærmere på hvordan en pedagogisk leder kan arbeide for at barn som har vært på flukt skal få en god oppstart i barnehagen. Jeg valgte dette tema på bakgrunn av min interesse for hvordan vi skal kunne gjøre hverdagen for barn som har vært på flukt bra. Vi ser i avisene og på tv klipp og bilder om mennesker som er på flukt og siden noen av dem ender opp i Norge mener jeg det er viktig at personalet i barnehagen vet hvordan de skal ivareta disse barna. Teorien som er framstilt i oppgaven er tilknytningsteori og teorier rundt oppstart og tilvenningsperioden. Jeg har også med teorier om traumer og arbeid med barn i kriser. Jeg valgte å intervju to pedagogiske ledere med lang fartstid i barnehage og i arbeidet med barn med innvandrerbakgrunn. Intervjuet er semistrukturert slik at det er åpent for spørsmål selv om man kommer gjennom det man skal. Oppgaven er bygd opp med et innledningskapittel, teorikapittel, metodekapittel, resultatkapittel, diskusjonskapittel og til slutt en konklusjon. Konklusjonen antyder at for at oppstartsperioden skal bli god for flyktningbarn må personalet arbeide for å skape trygghet og god kommunikasjon. Det å ha en primærkontakt og gjøre mangfoldet tydelig er viktige faktorer.

Innholdsfortegnelse

Forord	1
Sammendrag	2
1.0 Innledning	4
1.1 Oppgavens formål og oppbygning	5
1.2 Avgrensning av teori	5
2.0 Teori	6
2.1 Oppstart i barnehage	6
2.1.1 Tilknytning og primærkontakt	6
2.1.2 Oppstartsperioden med et flerkulturelt perspektiv	7
2.2 Traumer	8
2.3 Krisepedagogikk	9
2.3.1 krisepedagogikkens fire hovedfaser	11
3.0 Metode	12
3.1 Valg av metode	12
3.2 Gjennomføring av intervju	12
3.3 Metodekritikk	13
3.4 Etske hensyn	13
3.5 Førforståelse	13
4.0 Resultat	15
4.1 Oppstart i barnehage	15
4.2 Traumer	16
4.3 Krisepedagogikk	17
5.0 Diskusjon	18
5.1 Oppstart i barnehage	18
5.2 Traumer	19
5.3 Krisepedagogikk	20
6.0 Konklusjon	22
6.1 Videre forskning	23
7.0 Kildehenvisning	24
8.0 Vedlegg	26
Intervjuguide	26

1.0 Innledning

Sosiale, etniske, kulturelle, religiøse, språklige og økonomiske forskjeller i befolkningen medfører at barn kommer til barnehagen med ulike erfaringer. Barnehagen skal støtte barn ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger.

(Kunnskapsdepartementet 2011:8)

Kunnskapsdepartementet har utarbeidet en rammeplan som legger føringer for barnehagens innhold og oppgaver. Det er fastsatt i *lov om barnehager* at det skal være overordnede forskrifter om barnehagens innhold og formål. *Rammeplanen* sier noe om barnehagens samfunnsmandat og er utarbeidet for at styrer, pedagogiske ledere og barnehagepersonalet skal ha øvrige rammer for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet. Som vi ser fra sitatet blir viktigheten av at barn kommer til barnehagen med ulike erfaringer og at barna må støttes fra egne forutsetninger fremhevet. I stortingsmelding 19 (Mld.St.19 2016) skriver de at Norge er i en situasjon der innvandrerdelen øker kraftig. Det er et behov for økt demokratiforståelse, respekt for forskjelligheter og positive holdninger for å leve sammen i fellesskap. Grunnen til at andelen med innvandrere øker er flyktningkrisen verden befinner seg i. FN-sambandet skriver at det ikke har vært så mange mennesker på flukt siden andre verdenskrig og i 2014 var det 59,5 millioner mennesker på flukt (FN-sambandet 2016). Jeg mener at vi i barnehagen bør ha gode kunnskaper om hvordan vi skal ta imot disse barna som har vært på flukt, og som store deler av sitt liv har opplevd hendelser som kan være veldig traumatiserende. Barna som kommer til Norge har vært gjennom en stor krise. De har vært på flukt fra sine hjemland, gjennomført en farlig reise og de har kommet til en ny kultur, nytt språk og nye mennesker. Vi må kunne gi disse barna støtte, omsorg og tilpassede utfordringer slik at de kan utvikle seg og komme seg gjennom krisen. Problemstillingen min er derfor:

”Hvordan kan pedagogisk leder arbeide for at flyktningbarn skal få en god oppstart i barnehagen?”

1.1 Oppgavens formål og oppbygning

Formålet med oppgaven er å få en bedre forståelse for hvordan vi skal tilrettelegge oppstarten for barn som har vært på flukt. Videre vil jeg finne ut hvordan pedagogisk leder arbeider for at barna skal få en god oppstart i barnehagen. Oppgaven min er bygd opp med et teorigapittel der jeg redegjør for aktuell teori i forhold til problemstillingen min. Deretter går jeg over til et metodekapittel hvor jeg redegjør for datainnsamlingsmetoden jeg har brukt. Videre kommer det et resultatkapittel hvor jeg beskriver resultatet av metoden. Jeg avslutter med et diskusjonskapittel der jeg diskuterer teorien med resultatet for til slutt å komme fram til en konklusjon.

1.2 Avgrensning av teori

I teorigapittelet har jeg valgt å legge hovedvekten på oppstartsperioden og teorier om traume og krisepedagogikk. Jeg har valgt å fokusere på dette da jeg mener krisepedagogikk å traumer er viktig å vite noe om når barna som kommer kan ha vært gjennom store traumatiske hendelser. Teori som hadde vært veldig relevant å ha med er foreldresamarbeid, norsk språkopplæring og samarbeid med andre instanser. Foreldresamarbeidet må ligge til grunn for at barna skal få en trygghetsfølelse i barnehagen, men jeg har valgt å fokusere på hva barnehagen gjør for barna i oppgaven min. Jeg har valgt bort disse teoriene da oppgavens omfang ikke tillater mer tekst.

2.0 Teori

Dette kapitlet vil presentere teori jeg mener er aktuelt for tema.

2.1 Oppstart i barnehage

I dette underkapitlet vil jeg presentere teori som er relevant i forhold til barn og oppstarten i barnehagen.

Barnehagens personale har en yrkesetisk forpliktelse til å handle omsorgsfullt overfor alle barn i barnehagen. Omsorgsforpliktelsen stiller krav til personalet om oppmerksomhet og åpenhet overfor det unike hos hvert enkelt barn og det unike i situasjonen og i gruppen.

(Kunnskapsdepartementet, 2011)

Som vi ser fra sitatet fra *rammeplan* er den veldig klar på barnehagens omsorgsoppgave. Det å se det unike hos hvert enkelt barn og i gruppen. Dette er viktig å ta med seg når nye barn starter i barnehagen. Det er viktig å bli kjent med de nye familiene og at i tilvenningsperioden skal barnehagen sammen med foreldrene danne en trygg base for barna (Fagereng 2015:19). Det er viktig å sette av god tid til tilvenningsfasen, altså oppstarten i barnehagen, for at barnet skal bli kjent med personalet, avdelingen, rutiner og de andre barna. I denne perioden bør personalet først og fremst fokusere på å gjøre barnehagen et trygt sted for de nye barna, og ikke ha for mange planlagte aktiviteter. Det er viktig å huske at den første tiden i barnehagen er preget av mange nye inntrykk for barnet, og de første dagene bør derfor være korte.

2.1.1 Tilknytning og primærkontakt

Små barn knytter seg til personer som gir dem fysisk og emosjonell omsorg, er rimelig stabilt til stede i deres liv og er villige til å inngå i en nær og positiv relasjon til dem (Smith, 2002 fra Drugli 2011:20). Som Smith sier så knytter barn seg til personer som er stabilt til stede og gir dem omsorg. Det er i første omgang foreldrene barna knytter seg til, men når de kommer i barnehagen er det viktig med en person barna kan føle seg trygge sammen med. Det er gjennom tilknytningen at barna utvikler tillit eller mistillit til omgivelsene. Små barn kan oppleve høyt stress når foreldrene ikke er til stede, og de greier ikke å dempe dette stressnivået uten hjelp. Det er derfor viktig at barnet har en omsorgsperson i barnehagen som forstår dem, og som kan hjelpe dem med å finne tryggheten (Drugli 2011:34). Barnehagen må legge stor vekt på at barnet har trygghet til minst en av personalet før foreldrene slutter å være

i barnehagen sammen med barnet. Som oftest er denne personen som barnet utvikler trygghet til primærkontakten.

En primærkontakt er en fra personalet som har hovedansvaret for barnet og foreldrene den første tiden. Det er primærkontakten som skal sørge for at barnet blir kjent i den nye hverdagen, og primærkontakten vil fungere som barnets trygge base den første tiden (Fagereng 2015:24). En trygg base er når barnet med sikkerhet vet at det blir hilst velkommen, møtt med fysisk og følelsesmessig støtte, bli trøstet og beroliget av en omsorgsperson (Hart & Schwartz 2008:71). Den sikre basen blir en funksjon for barnet og det blir en balanse mellom å søke trygghet hos omsorgspersonen og å utforske omgivelsene. Barnet har gjerne møtt primærkontakten før det starter i barnehagen. De første dagene etter oppstart bør foreldrene, barnet og primærkontakten være mest mulig sammen slik at foreldrene kan hjelpe barnet å bli trygg på den voksne. Når foreldrene drar bør primærkontakten holde barnet og si ha det sammen med barnet, mens foreldrene sier klart i fra om at de skal dra og at de kommer tilbake snart. På den måten kan primærkontakten se an reaksjonen til barnet og gi støtte om nødvendig.

I foreldrenes fravær kan det være gunstig med et overgangsobjekt for barnet. Barnet søker det som er trygt og kjent, og et overgangsobjekt kan fungere som en forbindelse mellom hjemmet og barnehagen. Primærkontakten bør spørre om dette den første dagen, om det er noe barnet sover med, eller ønsker når det har slått seg. Et trygghetsobjekt kan være en smokk, sutteklut, bamse eller andre ting barnet har knyttet seg til hjemme. Barnehagen kan også lage et trygghetsobjekt i barnehagen kalt "huset mitt" (Fagereng 2015:27). Her kan primærkontakten be foreldrene ta med bilder av barnet, mor og far, søsken og andre personer eller dyr som står barnet nær. Bildene lamineres og festes på gulvet eller på veggen i barnets høyde, slik at barnet kan gå å se på det eller vise det til andre barn når det måtte ønske.

2.1.2 Oppstartsperioden med et flerkulturelt perspektiv

Fagereng (2015) skriver at personalet bør reflektere over om det kun er rom for det norske språket i barnehagen. Personalet bør lære seg noen enkeltord fra de språkene som er representert i barnehagen slik at både barna og foreldrene ikke bare møtes med et ukjent språk. Personalet bør også vise genuin interesse for barnas morsmål slik at barna selv kan lære bort noe av språket sitt dersom de ønsker det. Giæver (2010) mener at det viktigste for barn før de lærer seg norsk er å oppleve trygghet og være en del av fellesskapet. Mange barnehager har tilbud om tospråklige assistenter fra pedagogiske fagsenter og denne muligheten bør

utnyttet for barnets beste. Det å bruke konkrete i det daglige pedagogiske arbeidet er et veldig verdifullt redskap i tilvenningsperioden. Med å bruke konkrete, som bilder og figurer, kan barna forstå hva det handler om uten å forstå verbalspråket. Det er også verdifullt å endre litt i det fysiske miljøet i barnehagen. Ikke bare ha typisk norsk mat i kjøkkenkroken, og ikke bare lyse dukker, men få litt tom emballasje fra foreldrene og gjøre et innkjøp av dukker med annen hudfarge. På denne måten kan barna føle seg inkludert og en del av barnehagens hverdag (Fagereng 2015:77).

2.2 Traumer

I dette underkapitlet beskrives hvilke tegn man skal være oppmerksomme på når barn og unge har opplevd traumatisk hendelser, og hva traume er.

Med traumer menes overveldende, ukontrollerbare hendelser som innebærer en ekstraordinær psykisk påkjenning for det barn eller den ungdom som utsettes for hendelsen. Vanligvis oppstår slike hendelser brått og uventet, men noen hendelser gjentar seg i mer eller mindre identisk form uten at barnet kan hindre dem. Hendelsene medfører ofte at barnet føler seg hjelpeløst og sårbart.

(Dyregrov 1998:11-12 fra Raundalen & Schultz 2006:15)

Som vi ser fra definisjonen til Dyregrov kan barn som har opplevd traumer føle seg sårbare og hjelpeløshet. Traumer vil si hendelser som har oppstått brått og uventet eller kan gjenta seg identisk over tid uten at barnet kan hindre dem. Barna som har vært på flukt kan være offer for hendelser som har skjedd brått eller hendelser som gjentar seg over tid. Når et barn har opplevd en traume har det skjedd en skade i hodet til barnet, som ofte kan beskrives som et brudd i forbindelsen mellom tanker og følelser. Følelsene og minnene har ikke falt på plass som en hendelse som skjedde i fortiden, og følelsene kan komme over barnet som en bølge. Ansatte i barnehagen må hjelpe barnet å få bedre kontroll på de sterke følelsene som kommer. Når kontrollen over følelsene øker vil konsentrasjonen øke og marerittene bli færre. (Raundalen & Schultz 2006:16).

Det skilles ofte mellom type 1- og type 2-traume (Læringsmiljøseneteret 2016). Type 1-traume er noe som skjer en gang og er tilfeldig, mens type 2-traume er en traumatisk situasjon som pågår over en lengre periode. Når sansene blir utsatt for sterke inntrykk, kan disse inntrykkene plage personen i ettertid selv om de er i trygghet. Type 2-traume er karakterisert med tåkete

minne, uklarhet i forhold til tid og sted, og sammenblanding av fantasi og virkelighet. Slike traumatiske hendelser kan få langtidseffekter som PTSD. PTSD er posttraumatisk stresslidelse, det betyr at en person som har vært gjennom en traumatisk hendelse ikke har klart å bearbeide minnene. Personen kan da oppleve sterke minner om den traumatiske hendelsen, og få såkalte ”flashbacks” der en gjenopplever hendelsen på nytt og har mareritt om det som skjedde (Skants 2014:190). Dersom man har PTSD vil disse symptomene bli verre med tiden og det kan være en stor belastning i hverdagen for den som gjennomgår dette. For å få diagnosen PTSD må man over minst fire uker ha tre hovedgrupper av reaksjoner: gjenopplevelse av hendelsen, unngåelsesatferd og hyperaktivering eller generell økt aktivering. Når disse problemene strekker seg over et år må barnet få andre behandlingstilbud enn det barnehagen kan gi. Det er likevel veldig sjelden at barna i barnehagen møter kriteriene for PTSD, og symptomene gjenkjennes først og fremst i atferden. Noen tegn man kan se hos barnehagebarn med PTSD er: klenging, forstyrret mat- og sovemønster, separasjonsangst, gjentakelseslek- og atferd, tilbaketrekking, redsel, mistro, passivitet og hjelpeløshet (Læringsmiljøsentret 2016). Det personalet i barnehagen må være mest oppmerksomme på er konsentrasjonsproblemer, unngåelse og redsel. Konsentrasjonsproblemer kan vi se ved at barnet er lite utholdende i lek. Unngåelse innebærer at barna unngår å snakke om det som har skjedd, og redsel kan handle om at barnet er redd for å være alene, lett bli skremt av lyder, mennesker eller lukt. Når vi observerer barna og ser tegn som stemmer med PTSD må vi tenke at barna endrer seg mye i oppveksten, for eksempel mat- og søvnmønsteret endrer seg med alderen. Så selv om noen av symptomene stemmer trenger det ikke bety at barnet har PTSD.

2.3 Krisepedagogikk

I dette underkapitlet vil jeg legge fram ulike teorier om hvordan man kan arbeide med barn og kriser.

Barn kan ha medfødte eller påførte utviklingsforstyrrelser og psykiske lidelser som kan være vanskelig å avdekke. Ulykker, alvorlig sykdom og dødsfall i familien og erfaringer fra krig og flukt kan bidra til traumer. Barnehagen er en unik arena for å avdekke problemer tidlig og for å sette inn forebyggende og kompensatoriske tiltak.

(Stortingsmelding 19 2016)

Som Stortingsmeldingen påpeker er barnehagen en unik arena for å oppdage og avdekke problemer tidlig i barndommen. Det er derfor viktig at personalet i barnehagen vet hvilke tegn de skal se etter hos barn som har opplevd traumatiske hendelser.

Når man som pedagogisk leder arbeider med barn og kriser må vi balansere mellom å være omsorgsfulle, støttende, trygghetsskapende, og vi må hjelpe barnet videre fra krisen (Raundalen & Schultz 2006:34). Vi må ta utgangspunkt i den iboende læringsevnen hos barna for å hjelpe dem. Med den iboende læringsevnen (Raundalen & Schultz 2006:35) menes at vi er av den oppfatning av at det som kjennetegner menneskebarnet er læringsevnen- barna vil, skal og må lære. Vi må hjelpe barna til å lære av krisen, avlære dårlige erfaringer og lære noe nytt.

Når vi tenker på barn i kriser er det viktig å ta hensyn til barnas følelser. Barn i vekst og utvikling har en utvikling av forholdet mellom det kognitive og emosjonelle, og derfor kan barn etter en krise oppleve at følelsene de har ikke stemmer med situasjonen de er i. For eksempel med at barnet er redd i situasjoner som ikke utgjør en fare. Det er oftest angsten og tristheten som er mest ute av kurs når barn gjennomgår en krise. Vi kan hjelpe barna med disse følelsene ved hjelp av faktakunnskaper, sette ord på reaksjonene deres og hjelpe dem med økt selvforståelse.

Det er to måter å legge opp bearbeidingsprosessen: top-down og bottom-up (Raundalen & Schultz 2006:37). Når vi arbeider med barn i kriser ønsker vi å hjelpe dem inn i bottom-up prosessen. Det vil si at de vonde og vanskelige følelsene blir bearbeidet og løftet opp til språklige aktiviteter som høytlesning av aktuell tema, dikt, faktakunnskaper og eventyr. Vi må i mange situasjoner likevel anvende top-down prosessen. Da går barna med selvbebreidelse og det skaper følelsesmessig kaos og uro. Da vil det være nyttig for ansatte i barnehagen å gi faktaopplysninger og analysere hendelsene på nytt sammen med barnet (Raundalen & Schultz 2006:37).

Videre i Raundalen og Schultz skriver de om Antonovsky (1987) og hans viktigste begrep, sammenheng i livet (Raundalen & Schultz 2006). Dersom vi knytter sammenheng i livet opp mot barn i kriser kan vi få en måte å arbeide med barna. Antonovsky mente at ytre og indre hendelser og følelser må være sammenhengende, strukturerte, tydelige og forståelige (Antonovsky 1987 fra Raundalen & Schultz 2006:39). Det er viktig at barna ikke blir sittende fast i en offerrolle. Med offerrolle menes at barnet sitter igjen med de følelsene de opplevde under traumene og tror ikke det er noe de kan gjøre for å få det bedre. Derfor er det viktig at

ansatte i barnehagen hjelper barna å arbeide med følelsene sine slik at hendelsene de har blitt utsatt for kan forklares, forstås og av den grunn bli håndterbart.

2.3.1 krisepedagogikkens fire hovedfaser

Det er fire hovedfaser i krisepedagogikken som gir en forståelse av barnas pedagogiske og psykologiske behov i krisesituasjoner (Raundalen & Schultz 2006:41). Modellen gir en struktur for hvordan vi kan legge til rette for barna slik at de kan arbeide seg gjennom en krise. De fire fasene er uttrykksfasen, faktafasen, handlingsfasen og oppfølgingsfasen.

Uttrykksfasen: I denne fasen skal det bli lagt til rette for et godt samtaleklima, og det er barnet som skal ha ordet. Barna får arbeide uavbrutt og uforstyrret, og med nok tid slik at de kan lette på hjertet. Det kan være at barna forteller hva de tenkte og følte da krisen rammet dem. For å avslutte denne fasen kan den voksne sammen med barnet skrive ned det viktigste og verste fra situasjonen.

Faktafasen: I denne fasen skal inntrykkene sorteres, den voksne skal komme med fakta og barna kan spørre. Pedagoger og ansatte som arbeider med barn i en krise må samle inn så mange forhåndsopplysninger som mulig slik at de kan snakke med barna om det som skjer, hvorfor det skjer og formidle dette til de barna som er involverte. Det er veldig viktig at den voksne tilpasser fakta formidlingen til alderstrinnene. Når man tar opp alvorlige og skremmende tema med barn er det lurt å begynne med de mest beroligende utsagnene, som for eksempel at man ikke er redd for at det skal bli krig i Norge selv om det er det andre deler av verden, for så å sakte gå videre på forklaringen (Raundalen & Schultz 2008:27). Grunnen til at det er viktig at den voksne kommer med fakta opplysninger er fordi krisen kan bli forverret med rykter, feiloppfatninger og fantasier om det verste.

Handlingsfasen: I denne fasen handler det om å lage rutiner sammen med barna. Det kan være å gi dem informasjon om hvem vi kontakter dersom det skal skje noe, og fortelle hva de som kommer gjør. For eksempel at politiet kommer dersom det er innbrudd og at de ser etter spor, og brannvesenet kommer dersom brannalarmen går og alle går ut av bygningen. Dette kan være med på å skape trygghet for barna. Denne fasen handler om å omskape angst og usikkerhet til trygghetsskapende atferd. Målet er å omgjøre følelsen av nytteløshet.

Oppfølgingsfasen: I denne fasen er det viktig at den voksne ser barnets behov. Noen barn trenger lengre tid enn andre for å komme seg gjennom de ulike fasene. Dersom det er en vurdering om at barnet trenger mer hjelp, må man ha samtaler med barnet, dialog med foreldrene og eventuelt drøftinger med PP-tjenesten (Raundalen & Schultz 2006:44).

3.0 Metode

I dette kapitlet vil jeg legge fram og begrunne den metoden jeg har valgt for å komme fram til hvordan pedagogisk leder kan arbeide for at flyktningbarn skal få en god oppstart i barnehagen.

3.1 Valg av metode

En vitenskapelig metode er en framgangsmåte for å finne svar til forskningsspørsmål man har. *Målet er å samle inn, analysere og tolke data* (Johannesen, Tuft & Cristoffersen 2010:299 fra Bergsland & Jæger 2014:66). Før man velger metode er det viktig og innhente kunnskaper om temaet man har valgt seg, og ha kunnskap om ulike innsamling og analysemetoder (Bergsland & Jæger 2014:66). I min oppgave har jeg valgt å bruke kvalitativ metode som baserer seg på et vidt spekter av innsamlingsmetoder som observasjon, intervju, analyser etc. (Bergsland & Jæger 2014:67) I følge Thagaard 2013 er en viktig målsetting med kvalitative tilnærminger å oppnå forståelse av sosiale fenomener (Thagaard 2013:11) fra Bergsland & Jæger 2014:67). Blikket skal rettes mot menneskers ord og handlinger i den naturlige konteksten.

Jeg skal bruke intervju som innsamlingsmetode for å finne et mulig svar på problemstillingen min. Det som er viktig å tenke på når man skal forberede et intervju er å besvare spørsmålene ”hva”, ”hvorfør” og ”hvordan”. Hva skal jeg spørre om, hvorfor disse spørsmålene og hvordan skal de formuleres (Bergsland & Jæger 2014:70). For å kunne stille de riktige spørsmålene er det viktig med kunnskap om fenomenet som skal undersøkes. Jeg har valgt et semistrukturert intervju der temaene er planlagt på forhånd, men rekkefølgen kan endres underveis med intervjuets forløp, det kan også være greit med spørsmål som ikke var planlagt på forhånd.

3.2 Gjennomføring av intervju

For å finne barnehager og pedagogiske ledere som hadde erfaring innenfor mitt tema tok jeg kontakt med barnehageansvarlig i den kommunen jeg foretok intervjuene i. Jeg ble ført videre til flere barnehager som jobbet mye med flyktningbarn og hadde erfaringer rundt det tema. Jeg kom i kontakt med en styrer som lot meg få intervjuet to pedagogiske ledere i barnehagen der den ene i tillegg er mangfoldkoordinator. Begge pedagogiske lederne jeg intervjuet hadde lang fartstid i barnehage og erfaringer fra andre hold i arbeid med barn. Begge hadde lang erfaring i arbeidet med mangfold, innvandrere og barn som har vært på flukt fra sine hjemland.

3.3 Metodekritikk

Det er viktig å reflektere og være kritisk til egen innsamlingsstrategi når man gjennomfører undersøkelser. Vi kan bruke begrepene troverdighet, bekreftbarhet og overførbarhet om evalueringen av det kvalitative metodiske arbeidet. Thagaard skriver at med troverdighet menes om at forskningen er utført på en pålitelig og tillitsvekkende måte (Thagaard 2001:201 fra Bergsland & Jæger 2014:80). Man må være ærlig på hvilke problemer som kan oppstå i bachelorarbeidet. Larsen skriver at med bekreftbarhet menes kvaliteten av tolkningen, om den kan støttes opp mot annen forskning (Larsen 2007:26 fra Bergsland & Jæger 2014:80). Mens med overførbarhet handler det om at ved kvalitativ forskning handler det ikke om å generalisere resultatene, men å gi rike beskrivelser av studiet. Man skal løfte fram en praksis og en forskningstekst som et tankeredskap for andre barnehager (Bergsland & Jæger 2014:81).

Noen feilkilder som kan oppstå i intervjuet er misforståelser i kommunikasjon, som for eksempel at formuleringen på spørsmålene kan gjøre at informantene misforstår hva det spørres om.

3.4 Etske hensyn

Når det gjennomføres intervju av mennesker må det være tillit til stede. Det er lovfestet i lov om behandling av personopplysninger 2012 §1 av den enkelte ikke skal bli krenket gjennom behandling av personopplysninger. I bachelorskrivingen er det viktig å huske på informert samtykke og konfidensialitet.

Informert samtykke går ut på at intervjuobjektet har krav på å vite om oppgavens formål og hovedtrekkene i prosjektet (Bergsland & Jæger 2014:83). Derfor har jeg skrevet et informasjonsskriv til barnehagen der det inneholder informasjon om oppgaven, hvordan jeg kommer til å bruke informasjonen jeg får av dem, at alt anonymiseres og at de når som helst kan trekke seg fra oppgaven. Når det gjelder konfidensialitet skal man ikke offentliggjøre personlige data som kan avsløre deltakernes identitet (Bergsland & Jæger 2014:85). Det er derfor alt anonymiseres, både navn på deltakerne og hvor i landet intervjuet er gjennomført.

3.5 Førforståelse

Den forståelsen jeg hadde rundt hvordan pedagogisk leder kan arbeide for at flyktningbarn skal få en god start i barnehagen er at barnehagen må ha rutiner for å sikre alle barn en god oppstart. Man må være oppmerksom på barnas handlinger og oppførsel for å kunne møte barnet der det er. Jeg synes det er viktig å sette av god tid til oppstarten med å ha en primærkontakt og overgangsobjekt. Mange barn har en bamse eller sutteklut som alltid er med

i barnehagen og som barna spør etter når de skal sove eller er lei seg. Når barn som starter i barnehagen muligens har vært gjennom mange traumatiske hendelser før den starter må de ansatte ha gode rutiner for å følge opp dette barnet. Gjennom et godt samarbeid med foreldrene og andre instanser kan personalet fort sette i gang tiltak for å hjelpe barnet slik at det får en bedre hverdag. Jeg tror at i noen tilfeller kan det kanskje være lurt med en loggbok dersom man vet at barnet har problemer knyttet til traumatiske hendelser slik at personalet får en oversikt over når i hverdagen og hvor i barnehagen problemene oftest oppstår.

4.0 Resultat

I dette kapitlet vil det bli redegjort for resultatene fra intervjuene med pedagogisk leder og mangfoldkoordinator. Jeg har delt opp kapitlet i 3 kategorier som gjenspeiler temaene i oppgaven.

4.1 Oppstart i barnehage

I denne kategorien ble det stilt 3 spørsmål:

- Hva mener du er viktige faktorer å ta hensyn til når et barn starter i barnehagen?
- Hvilke rutiner har dere overfor barn som har vært på flukt
- Er det noen hensyn dere tar når barn som starter i barnehagen har opplevd traumatiske hendelser?

For både pedagogisk leder og mangfoldkoordinator var trygghet og kommunikasjon viktige faktorer å tenke på når barn starter i barnehagen. Pedagogisk leder sa: *barna kommer jo fra et annet land og en annen kultur ikke minst, og de er borte fra alt som er kjent, og da må man prøve å gjøre barna så trygge som man kan.* Mangfoldkoordinator sier at den forklaringen de har fått fra helsesøster som arbeider med flyktningbarn må man gi barna rutiner og kjente daglige situasjoner de kan forholde seg til for å hjelpe barna å bearbeide det de har vært gjennom.

Vi legger stor vekt på å bygge gode og nære relasjoner mellom barna og de ansatte. Vi har på alle baser, at når et barn begynner hos oss, vil det få en primærkontakt blant de voksne.

Primærkontakten skal ivareta og sikre barnas behov for trygghet, omsorg, læring og utfordring. Dette er noe som står i informasjonsheftet til barnehagen og pedagogisk leder og mangfoldkoordinator mener dette er viktig å ha med når et barn starter i barnehagen.

Mangfoldkoordinator sier at de bruker konkrete som viser hvordan hverdagen er lagt opp og de prøver å ha mindre grupper der barna som ikke kan norsk kan danne vennskap med norske barn. Mangfoldkoordinator nevnte at de hadde lært seg å telle, noen farger og enkle begreper på språkene som er representert i barnehagen.

Når en flyktning starter i barnehagen gjør vi noen forberedelser før barnet kommer. Først finner vi ut det vi kan om familien og barnet, hjemlandet og hvilken type flyktning det er. Så finner vi ut så mye som mulig om landet barnet kommer fra, om det er konflikter, historien til landet og religionen. Informasjonen om landet henges opp på avdelingen. Når barna kommer i barnehagen er det ingen spesielle rutiner utenom det vanlige ved oppstart. Det å bli kjent

med både barna og foreldrene er viktig. Det er litt andre ting de spør etter på oppstartsamtalet som for eksempel det med kultur og religion. Når det er barn som kommer fra andre land har de alltid med tolk på oppstartsamtalet fordi begge er enige i at faguttrykkene kommer til kort dersom det ikke skal være tolk med. Uten tolk kan samtalen fort bli til en slik samtale man kan ta i gangen ved hente- og bringesituasjonen. For at barna skal føle seg en del av barnehagen har de hengt opp plakater med beskrivelser på sju forskjellige språk, slik at både foreldre og barn kan kjenne igjen språket på plakatene.

Pedagogisk leder forteller at det er mange både foreldre og barn som ikke forstår hvorfor vi skal ut i all slags vær, og barna blir ofte stående og ikke vite hva de skal gjøre. Det er også stor forskjell motorisk mellom norske barn og barn med innvandrerbakgrunn. *De er motorisk mindre smidigere kan du si, i ulendt terreng.* Mange av barna er vant med å bare sitte i vogn eller blir båret, og derfor blir det for mange vanskelig å forstå dette med ut i all slags vær.

4.2 Traumer

I denne kategorien ble det stilt 2 spørsmål:

- Har dere hatt noen barn som har vist tegn på PTSD?
- Har dere en måte å arbeide på dersom barnas traumer påvirker hverdagslivet deres?

Verken pedagogisk leder eller mangfoldkoordinator hadde koblet tegnene til PTSD, men til språkproblemer, og det at barna ikke forstår hva de andre barna sier og hva leken går ut på. Barna forstår ikke og dermed vandrer de. Pedagogisk leder kom med et eksempel om en gutt fra Syria som var gyngende frustrert (han gynget fram og tilbake). Han kunne ikke kommunisere med barna og gråt mye. *Fordi nøkkelen til språk er jo først og fremst å få nok begrep og erfaring med begreper slik at man kan bruke dem.* De forteller at de har hele tiden jobbet med begreper, navnsetting, rett og slett badet han i språk og hele tiden snakke om hva de gjør, hva de skal gjøre og hva det heter. Nå kan han si lange setninger og er i god lek med de andre barna. Frustrasjonen er borte og han er utholdende i lek med de andre barna.

De har en språkhage i barnehagen der de har mange språklige aktiviteter for barn som ikke snakker norsk og dette rommet blir mye brukt. Det er matematikkspill, språkspill, konkreter til fortellinger, og flagg, dukker og tall og begreper på morsmålet til hvert barn. Det er med etnisk norske barn med inn dit også slik at barna kan lære av hverandre og skape vennskap.

Overalt i barnehagen henger det plakater som representerer mangfoldet som er i barnehagen slik at barna skal føle seg som en del av barnehagen.

Mangfoldkoordinator sier: *Vi har samarbeid med helsesøster som er knyttet opp mot flykningetjenesten, og der vi ber om å få informasjon som er viktig for oss å vite om før barnet begynner i barnehagen, i samarbeid med foreldrene, de er informert om den kontakten vi har.* Videre sier pedagogisk leder at hun arbeider for å normalisere mest mulig. For det kan ikke være en standard liste, men noe ansatte må se ved observasjon hva barnet har behov for.

4.3 Krisepedagogikk

I denne kategorien ble det stilt 3 spørsmål:

- Kan du fortelle om hvordan dere arbeider med de erfaringene barna har med seg fra flukten?
- Hvordan arbeider dere for å skape trygghet for barna som har vært på flukt?
- Hvordan arbeider dere for at barna skal få sammenheng i det som har skjedd?

Pedagogisk leder sier at der er viktig med mindre grupper og tette samtaler med både foreldre og barn. Det at barnet alltid har et fang å komme til og at det ikke skjer så mye hele tiden er også viktig. Videre sier hun at det meste bør skje på barnas initiativ, og at man bruker rom så mye som mulig.

Begge pedagogene forteller om at de hadde vært på et tolkekurs der en mann fra Somalia som hadde bodd mange år i Norge satte det å komme som ny til Norge i perspektiv. Han selv kom like før jul, og måtte plutselig gå rundt et tre og holde en jente i hånden, noe de aldri gjorde i Somalia. Dette har de tenkt på med barna som kommer til barnehagen. Det å være ute i all slags vær er det ikke alle barna som er vant til. Derfor gjør de det ofte slik at de barna som er ny i Norge og ikke får til god lek ute får være de siste som går ut og de første som kommer inn. Dette er ikke for at disse barna skal få noen fordeler, men for at de ikke skal ha så mange negative opplevelser. *Vi må forstå at dette ikke er vanlig for dem og da kan vi ikke påtvinge dem noe, vi må finne en middelvei.*

5.0 Diskusjon

I denne kategorien skal jeg se nærmere på resultatene og sette det opp mot relevant teori. Jeg deler også denne kategorien inn i tre underkapitler for å få en bedre oversikt.

5.1 Oppstart i barnehage

Det er viktig å bli kjent med den nye familien og i tilvenningsperioden skal barnehagen sammen med foreldrene danne en trygg base for barnet(Fagereng 2015:19). Pedagogisk leder sa at viktige faktorer å tenke på når barn starter i barnehagen er trygghet og kommunikasjon. Videre forteller mangfoldkoordinator at helsesøster har fortalt at når man arbeider med flyktningbarn må man gi barna rutiner og kjente daglige situasjoner som barna kan forholde seg til. Jeg mener også at trygghet og kommunikasjon er to viktige faktorer når barna starter i en barnehage. Det er noe barnehagen strukturert bør jobbe med slik at alle barna føler seg trygge i barnehagen mens foreldrene ikke er til stede. Som pedagogisk leder pekte på er det mange av barna som ikke liker å være ute, men dersom personalet som er ute sammen med barna støtter og følger opp barna kan de finne trygghet i å være ute også. Som Drugli (2011) sier trenger barna en omsorgsperson både ute og inne i barnehagen, og dette ser det ut som barnehagen er bevisst.

Fagereng(2015) skriver at det er primærkontakten som sørger for at barnet blir kjent i den nye hverdagen, og primærkontakten vil fungere som barnets trygge base den første tiden. Pedagogisk leder og mangfoldkoordinator viste til informasjonsheftet der det står beskrevet at på hver avdeling er det primærkontakter som skal sørge for barnas behov for trygghet, omsorg, utfordring og læring. I denne barnehagen får barna veldig mye læring når det gjelder det norske språk på grunn av språkhjørnet. De tar denne oppgaven på alvor med at alle barna som starter ny i barnehagen får en primærkontakt som følger dem opp til de er helt trygge i barnehagen uten at foreldrene er der sammen med dem. Det kan virke, ut ifra funnene på intervjuene, som primærkontakt er den eneste rutinen barnehagen har i forhold til flyktningbarns oppstart i barnehagen. Slik som jeg har sett i barnehagen har alle barn en primærkontakt i oppstartsperioden. Derfor virker det rart at det ikke finnes noen flere rutiner ved oppstart, da disse barna kan ha opplevd traumer og trenger mer i forhold til deres pedagogiske og psykologiske behov i krisesituasjoner, i henhold til Raundalen & Schultz (2006) fire faser i krisepedagogikken.

Dersom vi ser på det Fagereng(2015) skriver om oppstartsperioden med et flerkulturelt perspektiv ser vi at det kan være lurt at personalet lærer seg noen enkeltord på de språkene

som er representert, bruke konkreter i det daglige pedagogiske arbeidet, og gi lekene et flerkulturelt preg. Som mangfoldkoordinator sier har de bilder som viser hvordan hverdagen er lagt opp, og i språkhjørnet har de leker og spill som representerer mangfoldet i barnehagen. Mangfoldkoordinator har også lært seg å telle og si enkle hverdagslige ord på alle språkene som er representert i barnehagen. Som Fagereng (2015) skriver at vi bør reflektere om det bare er rom for det norske språket i barnehagen. Dette har barnehagen tatt på alvor og det vises gjennom at de har lært seg flere ord på språkene som er representert. Dette støttes av Giæver (2010) da han sier at det er viktig for barna å være en del av fellesskapet før de lærer seg norsk. Barnehagen finner informasjon om ladene barna kommer fra og henger det opp på avdelingene for å vise hvilke land som er representert i barnehagen. Dette viser at barnehagen arbeider for at mangfoldet i barnehagen skal vises og at barna skal kjenne seg som en del av barnehagen. Fra intervjuet kommer det ikke fram om at barnehagen tar på alvor det Fagereng (2015) skriver om trygghetsobjekt og ”huset mitt”. Jeg mener dette er viktig for å skape en trygg base for barna når foreldrene ikke er til stede i barnehagen. Overgangsobjektet fungerer som en forbindelse mellom hjemmet og barnehage, og kan være med på å dempe stressnivået hos barnet. Det er mulig barnehagen har en rutine rundt dette, men det kom ikke fram i mitt intervju.

5.2 Traumer

Dyregrov skriver at et barn som har opplevd traumer kan føle seg sårbart og hjelpeløst. Jeg mener dette er noe ansatte i barnehagen bør være klar over og finne ut om barna som kommer fra andre land har opplevd noen traumatiske hendelser. Mangfoldkoordinator sier at barnehagen har et samarbeid med helsesøster der de ber om informasjon som er viktig for dem å vite før barnet starter i barnehagen. På oppstartsamtales spør de foreldrene om barna har opplevd noen traumatiske hendelser de må ta hensyn til. Dette viser at barnehagen tar dette på alvor, de ønsker å vite for å kunne arbeide best mulig med barnet. At barnehagen henter informasjon om barnet fra helsesøster kan være bra, men det er i samspillet og over tid at man kan se eventuelle tegn på traumer og om de påvirker barnets hverdag. Det er usikkert om helsesøster har fått observert barnet i samspill med andre barn over lengre tid, som gjør at denne informasjonen ikke er nok dersom barnet har traumer. Samtidig kan det være at barnehagen mente noe annet med det de sa, men dette kom ikke fram i intervjuet. Dersom helsesøster sier alt er bra og tar feil kan, dette få store konsekvenser for barnet i senere tid. Læringsmiljøsentret (2016) skriver at typiske tegn hos barn i barnehagealder med PTSD er konsentrasjonsproblemer, unngåelse og redsel. Jeg mener dette kan være veldig vanskelige

tegn å se hos nyankomne barn som enda ikke kan språket. Ingen av de pedagogiske lederne hadde koblet disse tegnene til PTSD, men de hadde koblet det opp mot språkproblemer. De hadde jobbet aktivt med norskopplæringen for disse barna og sett resultater. Barna som ikke kan språket enda tilbringer mye tid sammen med etnisk norske og personalet i språkhagen for å lære det norske språket. De mener at når barna kan språket kan de være med i avansert lek der språket blir mye brukt. Som læringsmiljøsenderet(2016) skriver vises konsentrasjonsproblemene ved at barna er lite utholdende i lek, og pedagogisk leder mener at uten språket på plass mister barna fort konsentrasjonen i lek fordi de ikke forstå hva leken går ut på, med mindre det er herjelek. Her mener jeg barnehagen gjør en god jobb i observasjon av barnet og jobber godt med å utvikle barnets språkferdigheter og sosiale ferdigheter. Det har likevel vært viktig for barnehagen å vite om traumer og PTSD, og at dette kan forekomme blant flyktningbarn. Som *rammeplanen* sier skal personalet være oppmerksom på det enkelte barn, og da er de nødt til å ha kunnskap om traumer. Barnehagen har mye fokus på språk, men i første omgang være trygghet og møte barnet der det er som er viktig. Det er vanskelig å vite hvordan de faktisk arbeider, men ut i fra funnene fra intervjuet virker det som de har mest fokus på språk.

Raundalen & Schultz(2006) skriver at de ansatte i barnehagen må hjelpe barna å få bedre kontroll på de sterke følelsene som kommer, for når kontrollen øker vil konsentrasjonen øke og marerittene bli færre. En måte å finne ut om barna sliter med traumer kan være å snakke med foreldrene om hvordan det går i hjemmet. Til dette trenger barnehagen å ha et godt samarbeid med foreldrene, en teori jeg la bort. Men fra intervjuet har jeg fått vite at mangfoldkoordinatoren holder foreldrekurs knyttet mot voksenopplæringen der hun kommer i kontakt med foreldrene. Denne kontakten opprettholdes ved at de bruker tolk på samtalene og viser interesse for barnet og foreldrene.

5.3 Krisepedagogikk

I denne kategorien fikk jeg ikke så mange svar på spørsmålene mine. Grunnen kan være fordi jeg ikke var god nok til å stille dem, og utdype hva jeg mente når jeg fikk korte svar av begge to. Siden begge hadde lite og komme med i denne kategorien er det jeg som intervjuer som skulle gjort noe annerledes. Jeg kunne ha spurt litt flere oppfølgingsspørsmål, vært mer presis på hva det var jeg ønsket svar på og kommet med eksempler dersom de ikke forsto spørsmålene mine. Til resten av intervjuet hadde begge mange gode svar og eksempler. Det

kan også hende at de hadde lite kunnskap om krisepedagogikk og det var derfor de ikke svarte tilstrekkelig på spørsmålene.

Jeg tror det kan være nyttig for barnehagen å ha kunnskap om krisepedagogikkens fire hovedfaser (Raundalen & Schultz 2006) slik at de får en konkret måte å legge til rette barna slik at de kommer seg gjennom krisen. De fire ulike fasene handler om å skape et godt samtaleklima, være ærlig og komme med fakta rundt det som har skjedd med barnet, lage rutiner sammen med barna og se barnets behov. Jeg mener det er viktig å ha kunnskaper om dette for å hjelpe barna med å sette ord på det de har opplevd og sortere inntrykkene deres. Deltakerne i intervjuet snakket lite om dette slik at jeg som forsker ikke fikk noe klart svar på om de hadde kunnskaper om det.

Stortingsmelding 19 påpeker at barnehagen er en unik arena for å avdekke problemer tidlig i barndommen. Jeg er enig med denne påstanden da personalet er tett på barna store deler av dagen. Som pedagogisk leder sier at for å skape trygghet hos flyktningbarn er det viktig med mindre grupper, tette samtaler, fang og at det ikke skjer så mye hele tiden. Med slike mindre grupper blir det enklere for personalet å se enkeltbarnet og dens behov.

Dersom vi ser på det Raundalen & Schultz har skrevet om krisepedagogikken, det at det handler om barnas følelser, bearbeiding via samtaler og språklige aktiviteter, skape sammenheng i det som har skjedd. Og dersom jeg sammenligner noe av det jeg har fått fra deltakerne ser jeg at de i bunn og grunn arbeider for å normalisere hverdagen hos barnet. De arbeider med å løfte språket, lærer barna å sette ord på følelser og tanker de har, lager mindre grupper så barna skal klare å skape vennskap til de norske barna i barnehagen. Barnehagen arbeider for at barna skal føle trygghet i det å være der og lære seg nye ting, som det norske språket, den norske kulturen, samtidig som deres kultur og språk blir representert i barnehagen.

6.0 Konklusjon

Problemstillingen for denne oppgaven er: Hvordan kan pedagogisk leder arbeide for at flyktningbarn skal få en god oppstart i barnehagen? For å komme fram til et svar på denne problemstillingen har jeg sett på hvilke hensyn som kan være nyttig å ta når barna har opplevd traumer. Det handler om å se hvert enkelt barn der det er, og observere hva barnet trenger. Det handler om at barna må beherske språket for å knytte vennskap hos andre barn og de voksne må være støttende. Barnehagen må ha en klar plan for hva de skal gjøre når et nytt barn starter i barnehagen, som primærkontakt og god kommunikasjon med foreldrene. Barnehagen må arbeide for å gjøre mangfoldet tydelig i barnehagen. Man kan skape trygghet med at barnehagen har primærkontaktordning der alle nye barn som starter i barnehagen får en fra personalet som har spesielt ansvar for akkurat det barnet.

For eksempel er mange av tegnene til PTSD tegn som også kan komme av at barnet ikke forstår norsk. Barnehagen bør jobbe for å komme i gang med språkopplæringen ganske fort slik at barna klarer å kommunisere med både barn og ansatte. Det å lære barna det norske språket for å få den med i samspill i lek og vise frem mangfoldet i barnehagen er også viktig.

Dersom vi ser på det Raundalen & Schultz har skrevet om krisepedagogikken, det at det handler om barnas følelser, bearbeiding via samtaler og språklige aktiviteter, skape sammenheng i det som har skjedd. Og dersom jeg sammenligner noe av det jeg har fått fra deltakerne ser jeg at de i bunn og grunn arbeider for å normalisere hverdagen hos barnet. De arbeider med å løfte språket, lærer barna å sette ord på følelser og tanker de har, lager mindre grupper så barna skal klare å skape vennskap til de norske barna i barnehagen. Barnehagen arbeider for at barna skal føle trygghet i det å være der og lære seg nye ting, som det norske språket, den norske kulturen, samtidig som deres kultur og språk blir representert i barnehagen.

I mine intervju er en klar feilkilde at jeg ikke var så god til å holde intervjuet strukturert og innenfor rammene i oppgaven min. Jeg fikk veldig mye interessant informasjon om både språkopplæring og foreldresamarbeid, men det ble litt mindre om traumer og arbeid med barn i kriser som var en stor del av oppgaven min. Intervjuene er av to pedagogiske ledere med lang erfaring i samme barnehage Dette kan påvirke resultatet, da det ofte er samme rutiner overfor barn i kriser i samme barnehage.

Nok en gang vil jeg presisere at disse resultatene stemmer overens med måten barnehagen deltakerne arbeider i jobber med flyktningbarn og oppstart. Med andre deltakere kan resultatet bli annerledes.

6.1 Videre forskning

Skulle jeg jobbet videre med denne oppgaven hadde jeg valgt å se på hvordan barnehagene legger til rette for norsk språkopplæring. Om barnet kan bare overflatespråket eller om barnet kan forstå og bruke språket i hverdagen. Skulle jeg hatt en oppgave til som handlet om det kunne jeg brukt mye av det jeg fikk av deltakerne i intervjuene. De hadde mye kunnskaper og arbeidet veldig systematisk og målrettet med dette tema. Jeg ville også sett på foreldresamarbeidet. Hvordan barnehagen arbeider for at foreldrene skal få en forståelse av hvordan en barnehage i Norge er. Dette er to veldig sentrale temaer når flyktningbarn starter i barnehagen. Det er mye nytt for både foreldre og barn, og barnehagen må jobbe for å styrke barns språkutvikling både på morsmålet og på norsk for at de ikke skal henge etter på skolen, og for å lettere skape vennskap med norske barn.

7.0 Kildehenvisning

Bøker:

Bergsland, M.D. & Jæger, H., 2014. *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*, Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Drugli, M.B., 2010. *Liten i barnehagen: forskning, teori og praksis*, Oslo: Cappelen Damm.

Fagereng, K.M., 2015. *Velkommen til barnehagelivet: oppstart og tilvenning for barn og voksne*, Oslo: Kommuneforlaget.

Hart, S. & Schwartz, R., 2009. *Fra interaksjon til relasjon: tilknytning hos Winnicott, Bowlby, Stern, Schore og Fonagy*, Oslo: Gyldendal akademisk.

Raundalen, M. & Schultz, J.-H., 2008. *Kan vi snakke med barn om alt?: de vanskelige samtalene*, Oslo: Pedagogisk forum.

Raundalen, M. & Schultz, J.-H., 2006. *Krisepedagogikk: hjelp til barn og ungdom i krise*, Oslo: Universitetsforlaget

Skants, P., 2014. *Omsorg i kriser: håndbok i psykososialt støttearbeid*, Oslo: Gyldendal akademisk.

Fra Internett:

Det kongelige kunnskapsdepartementet. (2016, 11. Mars). *Meld. St. 19, melding til stortinget: tid for lek og læring i barnehagen, bedre innhold i barnehagen*. Hentet 20. Mai 2016 fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-19-20152016/id2479078/>

FN-sambandet. (2016, 8. April). *Flyktningssituasjonen i verden*. Hentet 27. April 2016 fra: <http://www.fn.no/Tema/Flyktninger/Flyktningssituasjonen-i-verden>

Kunnskapsdepartementet. (2006). *Lov om barnehager*. Hentet 8. Mai 2016 fra:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

Kunnskapsdepartementet. (2011) *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Hentet 13. Mai 2016 fra:

http://www.udir.no/globalassets/upload/barnehage/rammeplan/rammeplan_bokmal_2011nett.pdf

Læringsmiljøseneteret. (2016, 21. Januar). Traumer og posttraumatisk stressyndrom. Hentet

30. April 2016 fra: <http://laringsmiljosenteret.uis.no/inkludering/barn-med->

[flyktningebakgrunn/traumer-og-posttraumatisk-stressyndrom/](http://laringsmiljosenteret.uis.no/inkludering/barn-med-flyktningebakgrunn/traumer-og-posttraumatisk-stressyndrom/)

8.0 Vedlegg

Intervjuguide

Hvordan kan pedagogisk leder arbeide for at flyktningbarn skal få en god oppstart i barnehagen?

Bakgrunnsopplysninger

- 1 Hvor lenge har du jobbet som pedagogisk leder?
- 2 Har du direkte jobbet med barn som har vært på flukt?
- 3 Har du annen erfaring innen arbeid med barn som har vært på flukt?

Oppstartsperioden

- 1 Hva mener du er viktige faktorer å ta hensyn til når et barn starter i barnehagen?
- 2 Hvilke rutiner har dere overfor barn som har vært på flukt?
- 3 Er det noen hensyn dere tar når barn som starter i barnehagen har opplevd traumatiske hendelser?

Krisepedagogikk

- 1 Kan du fortelle om hvordan dere arbeider med de erfaringene barna har med seg fra flukten?
- 2 Hvordan arbeider dere for å skape trygghet for barna som har vært på flukt?
- 3 Hvordan arbeider dere for at barna skal få en sammenheng i det som har skjedd?
 - krisen i hjemlandet
 - flukten
 - det nye landet.

Traumer

- 1 Har dere hatt noen barn som har vist tegn på PTSD? – konsentrasjonsproblemer, unngåelse og redsel

- Hvordan har dere jobbet med disse barna?

- 2 Har dere en måte å arbeide for å bearbeide når barnas traumer påvirker hverdagslivet deres?

Avslutning:

Kort oppsummert hvordan mener du at man må arbeide for at barn som har vært på flukt fra sine hjemland skal få en godt start i barnehagen?

Er det noe mer du ønsker å tilføye?

Opplasting av samtykkeskjema

Opplasting samtykkeskjema

Last opp pdf.-filen her. Maks én fil.

BESVARELSE

Filopplasting

Filnavn	5247175_cand-3421703_5224941
Filtype	pdf
Filstørrelse	55.35 KB
Opplastingstid	01.06.2016 16:05:21

Neste side
Besvarelse
vedlagt

**SAMTYKKE TIL BRUK AV PROSJEKT, KANDIDAT-, BACHELOR-
OG MASTEROPPGAVER**

Forfatter(e): Maria Dalheim

Norsk tittel: Flyktningbarn og oppstartsperioden – hvordan kan pedagogisk leder
arbeide for at flyktningbarn skal få en god oppstart i barnehagen?

Engelsk tittel: Refugee children and start in kindergarten – how can a pedagogical
leader work to ensure that refugee children get a good start in
kindergarten?

Studieprogram: Barnehagelærer utdanning

Emnekode og navn: BLU 360 Bachelor

Vi/jeg samtykker i at oppgaven kan publiseres på internett i fulltekst i Brage,
Nords' åpne arkiv

Vår/min oppgave inneholder taushetsbelagte opplysninger og må derfor ikke
gjøres tilgjengelig for andre

Kan frigis fra: _____

Dato: 01.06.2016

Maria Dalheim

underskrift

underskrift

underskrift

underskrift

